PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (aštuntoji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. birželio 11 d.*

Byloje T-292/02

Confederazione Nazionale dei Servizi (Confservizi), įsteigta Romoje (Italija), atstovaujama advokatų C. Tessarolo, A. Vianello, S. Gobbato ir F. Spitaleri,

ieškovė,

prieš

Europos Bendrijų Komisiją, atstovaujamą V. Di Bucci,

atsakovę,

* Proceso kalba: italų.

palaikomą

Associazione Nazionale fra gli Industriali degli Acquedotti – Anfida, įsteigtos Romoje (Italija), atstovaujamos advokato P. Alberti,

įstojusios į bylą šalies,

dėl prašymo panaikinti 2002 m. birželio 5 d. Komisijos sprendimo 2003/193/EB dėl Italijos valstybės pagalbos atleidžiant nuo mokesčių ir teikiant paskolas palankiomis sąlygomis viešąsias paslaugas teikiančioms įmonėms, kurių didžioji dalis akcininkų yra viešieji asmenys (OL L 77, 2003, p. 21), 2 ir 3 straipsnius,

EUROPOS BENDRIJŲ
PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (aštuntoji išplėstinė kolegija),

kurį sudaro pirmininkė E. Martins Ribeiro, teisėjai D. Šváby, S. Papasavvas, N. Wahl (pranešėjas) ir A. Dittrich,

posėdžio sekretorius J. Palacio González, vyriausiasis administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2008 m. balandžio 16 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

1 Ieškovė *Confederazione Nazionale dei Servizi (Confservizi)*, anksčiau vadinta *Cispel*, yra vietos viešųjų paslaugų srityje veikiančių viešųjų ar privačių įmonių ir subjektų konfederacija. Remiantis įstatais, pagrindinė jos užduotis – atstovauti minėtoms įmonėms bei subjektams, juos skatinti ir apsaugoti. Jai, be kita ko, pavesta vietos viešųjų paslaugų įmonių vadovų vardu derėtis dėl nacionalinės kolektyvinės darbo sutarties.

Dėl nacionalinio teisinio pagrindo

2 *Legge n° 142 ordinamento delle autonomie locali* (1990 m. birželio 8 d. Įstatymas Nr. 142 dėl vietos autonomijų organizavimo, GURI, Nr. 135, 1990 m. birželio 12 d., toliau – Įstatymas Nr. 142/90) įgyvendinta teisinių organizacinių priemonių, kuriomis komunos gali naudotis viešosioms paslaugoms administruoti, visų pirma vandens, dujų, elektros paskirstymo ir transporto srityse, reforma Italijoje. Šio įstatymo su pakeitimais 22 straipsnyje numatyta galimybė komunoms steigti įvairių teisinių formų bendroves viešosioms paslaugoms teikti. Tarp jų numatyta galimybė steigti komercines bendroves arba ribotos atsakomybės bendroves, kurių didžioji dalis akcininkų yra viešieji asmenys (toliau – Įstatyme Nr. 142/90 numatytos bendrovės).

3 Tokiomis aplinkybėmis pagal *Legge n° 488 di conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 1° luglio 1986, n° 318, recante provvedimenti urgenti per la finanza locale* (1986 m. rugpjūčio 9 d. Įstatymas Nr. 488 dėl 1986 m. liepos 1 d. Dekreto-įstatymo Nr. 318, nustatančio skubias vietos finansams skirtas priemones, pakeitimo į įstatymą su pakeitimais, GURI, Nr. 190, 1986 m. rugpjūčio 18 d.) 9a straipsnį iš *Cassa Depositi e Prestiti* (toliau – CDDPP) 1994–1998 m. laikotarpiu Įstatyme Nr. 142/90 numatytoms bendrovėms, kurios teikė viešąsias paslaugas, buvo teikiamos paskolos specialiomis palūkanomis (toliau – CDDPP paskolos).

4 Be to, pagal kartu skaitomas *Legge n° 549 (su) misure di razionalizzazione della finanza pubblica* (1995 m. gruodžio 28 d. Įstatymas Nr. 549 dėl viešųjų finansų racionalizavimo priemonių, GURI paprastasis priedas, Nr. 302, 1995 m. gruodžio 29 d., toliau – Įstatymas Nr. 549/95) 3 straipsnio 69 ir 70 dalių ir *Decreto-legge n° 331 (su) armonizzazione delle disposizioni in materia di imposte sugli oli minerali, sull'alcole, sulle bevande alcoliche, sui tabacchi lavorati e in materia di IVA con quelle recate da direttive CEE e modificazioni conseguenti a detta armonizzazione, nonché disposizioni concernenti la disciplina dei centri autorizzati di assistenza fiscale, le procedure dei rimborsi di imposta, l'esclusione dall'ILOR dei redditi di impresa fino all'ammontare corrispondente al contributo diretto lavorativo, l'istituzione per il 1993 di un'imposta erariale straordinaria su taluni beni ed altre disposizioni tributarie* (1993 m. rugpjūčio 30 d. Dekretas-įstatymas Nr. 331 dėl įvairių sričių mokestinių nuostatų suderinimo, GURI, Nr. 203, 1993 m. rugpjūčio 30 d., toliau – Dekretas-įstatymas Nr. 331/93) nuostatas Įstatyme Nr. 142/90 numatytų bendrovių naudai nustatytos tokios priemonės:

— atleidimas nuo visų mokesčių, taikomų turto perdavimui pertvarkant specialias įmones ir municipalizuotas įmones į Įstatyme Nr. 142/90 numatytas bendroves (toliau – atleidimas nuo perdavimo mokesčių),

— visiškas atleidimas nuo pelno mokesčio, t. y. nuo juridinių asmenų pelno mokesčio ir vietos pajamų mokesčio, trejus metus, tačiau vėliausiai iki 1999 finansinių metų, toliau – atleidimas trejus metus nuo pelno mokesčio).

Administracinė procedūra

5 Gavusi skundą dėl minėtų priemonių, Komisija 1997 m. gegužės 12 d., birželio 16 d. ir lapkričio 21 d. laiškais Italijos valdžios institucijų paprašė pateikti informacijos šiuo klausimu.

6 1997 m. gruodžio 17 d. laišku Italijos valdžios institucijos pateikė dalį prašytos informacijos. Be to, Italijos valdžios institucijų prašymu 1998 m. sausio 19 d. įvyko posėdis.

7 1999 m. gegužės 17 d. laišku Komisija pranešė Italijos valdžios institucijoms apie sprendimą pradėti EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą. Šis sprendimas buvo paskelbtas *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* (OL C 220, 1999, p. 14).

8 Gavusi trečiųjų suinteresuotųjų šalių ir Italijos valdžios institucijų pastabas, Komisija keletą kartų jų paprašė pateikti papildomos informacijos. Be to, Komisija keletą kartų susitiko su Italijos valdžios institucijomis bei į procedūrą įstojusiomis trečiosiomis suinteresuotomis šalimis.

9 Kai kurios Įstatyme Nr. 142/90 numatytos bendrovės, kaip antai *ACEA SpA, AEM SpA* ir *Azienda Mediterranea Gas e Acqua SpA* (*AMGA*), kurios taip pat pareiškė ieškinį dėl šioje byloje ginčijamo sprendimo panaikinimo (atitinkamai bylos T-297/02, T-301/02 ir T-300/02), be kita ko, tvirtino, kad aptariamos trijų rūšių priemonės nėra valstybės pagalba.

10 Italijos valdžios institucijos ir ieškovė iš esmės pritarė šiai pozicijai.

11 Tačiau *Bundesverband der deutschen Industrie eV* (*BDI*), Vokietijos pramonės ir su ja susijusių paslaugų teikėjų asociacijos, nuomone, aptariamos priemonės gali lemti konkurencijos iškraipymus ne tik Italijoje, bet ir Vokietijoje.

12 Be to, *Gas-it*, Italijos dujų paskirstymo sektoriaus privačių operatorių asociacija, pareiškė, kad aptariamos priemonės, visų pirma atleidimas trejus metus nuo pelno mokesčio, yra valstybės pagalba.

13 2002 m. birželio 5 d. Komisija priėmė Sprendimą 2003/193/EB dėl Italijos valstybės pagalbos atleidžiant nuo mokesčių ir teikiant paskolas palankiomis sąlygomis Įstatyme Nr. 142/90 numatytoms bendrovėms (OL L 77, 2003, p. 21, toliau – ginčijamas sprendimas).

Ginčijamas sprendimas

14 Komisija pirmiausia pabrėžia, kad ji išnagrinėjo tik ginčijamomis priemonėmis nustatytas visuotinio taikymo pagalbos schemas, o ne atskiroms įmonėms individualiai suteiktą pagalbą, taigi ginčijamame sprendime jos atlikta analizė yra bendro pobūdžio ir abstrakti. Šiuo klausimu ji pareiškė, kad Italijos Respublika „nesuteikė individualiai mokesčių lengvatų ir [jai] nepranešė apie jokį atskirą pagalbos suteikimo atvejį, kartu perduodama visą reikiamą informaciją jai įvertinti“. Komisija nurodo, kad todėl ji turi atlikti bendrą ir abstrakčią nagrinėjamų schemų analizę tiek jų kvalifikavimo, tiek jų suderinamumo su bendrąja rinka vertinimo atžvilgiu (ginčijamo sprendimo 42–45 konstatuojamosios dalys).

15 Komisijos nuomone, CDDPP paskolos ir atleidimas trejus metus nuo pelno mokesčio (toliau kartu – nagrinėjamos priemonės) yra valstybės pagalba. Iš tiesų tokių lengvatų iš

valstybės išteklių suteikimas Įstatyme Nr. 142/90 numatytoms bendrovėms sustiprina jų konkurencinę padėtį visų kitų įmonių, norinčių teikti tas pačias paslaugas, atžvilgiu (ginčijamo sprendimo 48–75 konstatuojamosios dalys). Nagrinėjamos priemonės taip pat nesuderinamos su bendrąja rinka, nes jos neatitinka nei EB 87 straipsnio 2 ir 3 dalių, nei EB 86 straipsnio 2 dalies reikalavimų, be to, pažeidžia EB 43 straipsnį (ginčijamo sprendimo 94–122 konstatuojamosios dalys).

16 Atleidimas nuo perdavimo mokesčio, Komisijos nuomone, atvirkščiai, nėra valstybės pagalba EB 87 straipsnio 1 dalies prasme, nes šis mokestis mokėtinas steigiant naują ūkio subjektą arba vienam ūkio subjektui perduodant turtą kitam. Tačiau materialiniu požiūriu municipalizuotos įmonės ir Įstatyme Nr. 142/90 numatytos bendrovės išreiškia tą patį ūkio subjektą. Taigi jų atleidimas nuo šio mokesčio pateisinamas sistemos pobūdžiu ir bendra sąranga (ginčijamo sprendimo 76–81 konstatuojamosios dalys).

17 Ginčijamo sprendimo rezoliucinėje dalyje nustatyta:

„1 straipsnis

Atleidimas nuo perdavimo mokesčio <…> nėra valstybės pagalba [EB] 87 straipsnio 1 dalies prasme.

2 straipsnis

Atleidimas trejus metus nuo pelno mokesčio <…> ir dėl [CDDPP] paskolų gaunama nauda yra valstybės pagalba [EB] 87 straipsnio 1 dalies prasme.

Ši pagalba nesuderinama su bendrąja rinka.

3 straipsnis

Italija imasi visų būtinų priemonių, kad iš pagalbos gavėjo būtų pareikalauta grąžinti 2 straipsnyje apibūdintą pagalbą, kuri jam buvo suteikta neteisėtai.

Pagalba turi būti išieškoma nedelsiant ir pagal nacionalines procedūras, jeigu jos leidžia faktiškai ir nedelsiant įvykdyti [ginčijamą] sprendimą.

Į išieškotiną pagalbą įskaitomos palūkanos, kurios apskaičiuojamos nuo to momento, kai gavėjui buvo suteikta neteisėta pagalba, iki jos faktinio grąžinimo. Palūkanos apskaičiuojamos pagal orientacinę palūkanų normą, kuri yra taikoma regioninės pagalbos subsidijos ekvivalentui apskaičiuoti.

<…>“

Procesas ir šalių reikalavimai

18 2002 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateiktu pareiškimu ieškovė pareiškė šį ieškinį.

19 2002 m. gruodžio 20 d. Pirmosios instancijos teismui pateiktu dokumentu *Associazione Nazionale fra gli Industriali degli Acquedotti – Anfida* pateikė prašymą įstoti į šią bylą Komisijos pusėje. 2003 m. gegužės 12 d. nutartimi Pirmosios instancijos teismo penktosios išplėstinės kolegijos (ankstesniosios sudėties) pirmininkas pritarė šiam įstojimui į bylą. Per nustatytus terminus įstojusi į bylą šalis pateikė savo paaiškinimus, o kitos šalys – pastabas dėl šių paaiškinimų.

20 2003 m. sausio 6 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateiktu atskiru dokumentu Komisija pateikė prieštaravimą dėl priimtinumo pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 114 straipsnio 1 dalį.

21 2003 m. vasario 28 d. ieškovė pateikė pastabas dėl prieštaravimo dėl priimtinumo.

22 2002 m. rugpjūčio 8 d. Italijos Respublika taip pat pateikė ieškinį Teisingumo Teismui dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo, kuris įregistruotas numeriu C-290/02. Teisingumo Teismas konstatavo, kad šio ieškinio dalykas yra tas pats kaip ir ieškinių bylose T-292/02, T-297/02, T-300/02, T-301/02 ir T-309/02, t. y. ginčijamo sprendimo panaikinimas, ir šie ieškiniai susiję, nes kiekvienoje šių bylų nurodyti pagrindai didžiąja dalimi sutampa. 2003 m. birželio 10 d. nutartimi Teisingumo Teismas pagal savo statuto 54 straipsnio trečiąją pastraipą sustabdė bylos C-290/02 nagrinėjimą, kol bus

priimtas galutinis Pirmosios instancijos teismo sprendimas bylose T-292/02, T-297/02, T-300/02, T-301/02 ir T-309/02.

23 2004 m. birželio 8 d. nutartimi Teisingumo Teismas nusprendė perduoti bylą C-290/02 Pirmosios instancijos teismui, kuris, remiantis 2004 m. balandžio 26 d. Tarybos sprendimo 2004/407/EB, Euratomas, iš dalies keičiančio Protokolo dėl Teisingumo Teismo statuto 51 ir 54 straipsnius (OL L 132, p. 5; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 5 t., p. 85), 2 straipsnio nuostatomis, įgijo jurisdikciją priimti sprendimą dėl valstybių narių Komisijai pareikštų ieškinių. Taip ši byla buvo įregistruota Pirmosios instancijos teismo kanceliarijoje numeriu T-222/04.

24 2004 m. rugpjūčio 5 d. nutartimi Pirmosios instancijos teismas nusprendė Komisijos pareikštą prieštaravimą dėl priimtinumo išspręsti nagrinėjant bylą iš esmės.

25 Remdamasis teisėjo pranešėjo pranešimu, Pirmosios instancijos teismas (aštuntoji išplėstinė kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 64 straipsnyje numatytas proceso organizavimo priemones, raštu pateikė šalims klausimus, į kuriuos jos atsakė per nustatytą terminą.

26 2008 m. kovo 13 d. Pirmosios instancijos teismo aštuntosios išplėstinės kolegijos pirmininko nutartimi bylos T-292/02, T-297/02, T-300/02, T-301/02, T-309/02, T-189/03 ir T-222/04 buvo sujungtos pagal Procedūros reglamento 50 straipsnį, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis.

27 Per 2008 m. balandžio 16 d. posėdį buvo išklausytos šalių žodinės pastabos ir atsakymai į Pirmosios instancijos teismo pateiktus klausimus.

28 Ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo:

— pripažinti ieškinį priimtinu,

— panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį,

— tuo atveju, jei pirmesnis reikalavimas nebūtų patenkintas, panaikinti ginčijamo sprendimo 3 straipsnį tiek, kiek juo, pirma, Italijos Respublika įpareigojama susigrąžinti nagrinėjamomis priemonėmis suteiktą pagalbą ir, antra, nurodoma orientacinė palūkanų norma, taikytina apskaičiuojant nurodymą susigrąžinti,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

29 Komisija, palaikoma į bylą įstojusios šalies, Pirmosios instancijos teismo prašo:

— atmesti ieškinį kaip nepriimtiną,

— tuo atveju, jei pirmesnis reikalavimas nebūtų patenkintas, atmesti ieškinį kaip nepagrįstą,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl priimtinumo

Šalių argumentai

30 Pirmiausia Komisija ginčija ieškovės suinteresuotumą pareikšti ieškinį, kiek tai susiję su CDDPP paskolomis. Iš tiesų ieškovė yra konfederacija, atstovaujanti visų pirma Įstatyme Nr. 142/90 numatytų bendrovių interesams. Nagrinėjamu atveju neįmanoma patikrinti, ar vienas arba keli jos nariai iš tiesų pasinaudojo minėtomis paskolomis, nes ji nepateikė šių narių sąrašo.

31 Toliau Komisija ginčija ieškovės teisę pareikšti ieškinį. Jos tvirtinimu, ieškovė nėra konkrečiai susijusi su ginčijamu sprendimu EB 230 straipsnio ketvirtosios pastraipos prasme.

32 Dėl ieškovės narių konkrečios sąsajos Komisija iš esmės pirmiausia nurodo, kad ginčijamas sprendimas turi būti laikomas visuotinai taikomu aktu, nes jis susijęs su pagalbos schema, taigi skirtas neapibrėžtam ir neįmanomam nustatyti skaičiui įmonių, apibūdinamų pagal bendro pobūdžio kriterijų, kaip antai jų priklausymas tam tikrai įmonių kategorijai. Akto visuotinio taikymo, taigi norminio pobūdžio, nepaneigia galimybė daugiau ar mažiau tiksliai nustatyti teisės subjektų, kuriems jis tam tikru momentu taikomas, skaičių ar net tapatybę, jeigu aišku, kad toks aktas taikomas atsižvelgiant į jame, siekiant juo numatytų tikslų, apibrėžtas objektyvias teisines ar faktines aplinkybes.

33 Anot Komisijos, kad visuotinio taikymo aktas būtų su asmeniu konkrečiai susijęs, šis aktas turi pažeisti konkrečias jo teises arba jį priimanti institucija turi turėti pareigą atsižvelgti į šio akto padarinius minėto asmens padėčiai. Tačiau Komisija mano, kad šiuo atveju taip nėra, nes ginčijamas sprendimas turėjo poveikio visų įmonių, pasinaudojusių nagrinėjamomis priemonėmis, padėčiai. Vadinasi, nebuvo pažeistos tam tikrų įmonių, kurios galėtų išsiskirti iš visų kitų įmonių – nagrinėjamos pagalbos gavėjų, konkrečios teisės. Be to, priimdama ginčijamą sprendimą Komisija ne tik neprivalėjo, bet ir negalėjo atsižvelgti į savo sprendimo padarinius tam tikros konkrečios įmonės padėčiai. Nei ginčijamu sprendimu pripažintas pagalbos nesuderinamumas, nei jame numatytas nurodymas susigrąžinti pagalbą nebuvo susiję su atskirais gavėjais.

34 Komisijos nuomone, jos analizę patvirtina galiojanti teismų praktika valstybių pagalbos srityje, pagal kurią fakto, kad pasinaudota su bendrąja rinka nesuderinama pripažinta pagalbos schema, nepakanka įrodyti, jog esama konkrečios sąsajos EB 230 straipsnio ketvirtosios pastraipos prasme.

35 Komisija teigia, kad šios nusistovėjusios teismų praktikos nepaneigia praktika neseniai išnagrinėtose bylose. Jos nuomone, 2000 m. spalio 19 d. Teisingumo Teismo sprendime *Italija ir Sardinija prieš Komisiją* (C-15/98 ir C-105/99, Rink. p. I-8855, toliau – Sprendimas *Sardegna Lines*) pasirinktas sprendimas negali būti taikomas visiems ieškiniams, kuriuos pareiškė neteisėta ir nesuderinama su bendrąja rinka pripažintos bei nurodytos susigrąžinti pagalbos schema pasinaudoję asmenys. Ši išvada ypač taikytina, kai aptariama pagalbos schema, kaip ir šioje byloje, buvo nagrinėta abstrakčiai. Be to, byloje, kurioje priimtas Sprendimas *Sardegna Lines*, ieškovė iš tiesų gavo individualią pagalbą, nes tai buvo lengvata, suteikta pagal regioninio įstatymo, kuriam būdinga didelė diskrecija, pagrindu priimtą aktą. Maža to, ši situacija buvo atidžiai išnagrinėta per oficialaus tyrimo procedūrą.

36 Nagrinėjamos bylos faktinės aplinkybės taip pat skiriasi nuo bylos, kurioje priimtas 2004 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Italija prieš Komisiją* (C-298/00 P, Rink. p. I-4087, toliau – Sprendimas *Alzetta*), nes nagrinėjamoje byloje Komisija nežinojo nei tikslaus aptariamos pagalbos gavėjų skaičiaus, nei jų tapatybės, neturėjo visos svarbios informacijos ir nežinojo, kokio dydžio pagalba suteikta

kiekvienu atveju. Be to, nagrinėjamu atveju atleidimas trejus metus nuo pelno mokesčio taikomas automatiškai, o byloje, kurioje priimtas Sprendimas *Alzetta,* nagrinėta pagalba buvo suteikta vėliau priimtu aktu.

37 Bet kuriuo atveju, anot Komisijos, nei dalyvavimo EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytoje oficialioje procedūroje fakto, nei ginčijamame sprendime numatyto nurodymo susigrąžinti pagalbą nepakanka, kad būtų galima ieškovę individualizuoti. Kadangi potencialiai pagalbos schema, apie kurią pranešta, galinčių pasinaudoti asmenų pareikšti ieškiniai nėra priimtini EB 230 straipsnio prasme, taip pat turėtų būti ir pagalbos schema, apie kurią nepranešta, pasinaudojusių asmenų pareikštų ieškinių atveju.

38 Pasak Komisijos, ieškovė neturi ir savarankiškos teisės pareikšti ieškinį. Panaikinus nagrinėjamas priemones ji nepatirs jokios žalos kaip atskiras subjektas. Be to, dalyvavimo Komisijoje vykusioje procedūroje nepakanka ją individualizuoti 1963 m. liepos 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Plaumann prieš Komisiją* (25/62, Rink. p. 197) prasme. Galiausiai ji neveikė kaip derybų šalis 1988 m. vasario 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Van der Kooy ir kt. prieš Komisiją* (67/85, 68/85 ir 70/85, Rink. p. 219) prasme. Tai, kad ieškovė atstovauja savo narių interesams arba užsiima lobistine veikla, ir tai, kad ji dalyvauja socialinių partnerių derybose, nėra reikšminga. Maža to, 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 659/1999, nustatančiu išsamias [EB 88 straipsnio] taikymo taisykles (OL L 83, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339), kolektyviniams interesams atstovaujančioms asociacijoms nepripažįstamas joks specialus statusas. Komisijos nuomone, nagrinėjamai bylai nėra reikšminga ir teismų praktika, kuria pripažįstama, kad pagalbos gavėjų konkurentai yra konkrečiai susiję, kai Komisija pritaria pagalbai nepradėjusi oficialios nagrinėjimo procedūros. Ji priduria, kad priimdama sprendimą dėl pagalbos schemos ji neprivalo išnagrinėti individualios gavėjų situacijos.

39 Pagaliau ieškovės pareikštą ieškinį šioje byloje pripažinus nepriimtinu nebūtų pažeistas veiksmingos teisminės apsaugos principas, nes pakanka EB 241 ir EB 234 straipsniuose

numatytų teisių gynimo priemonių (2002 m. liepos 25 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą*, C-50/00 P, Rink. p. I-6677, toliau – Sprendimas *UPA*). Ieškovės pateiktas argumentas, pagrįstas 2000 m. gruodžio 7 d. Nicoje paskelbta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija (OL C 364, p. 1), nėra įtikinamas, nes Sutartimi dėl Konstitucijos Europai (OL C 310, 2004, p. 1) privačių asmenų pareikštų ieškinių priimtinumo sąlygos nebuvo pakeistos.

40 Į bylą įstojusi šalis iš esmės pritaria Komisijos pozicijai.

41 Ieškovė tvirtina turinti suinteresuotumą pareikšti ieškinį, taip pat kiek tai susiję su CDDPP paskolomis. Iš tiesų ji taip pat ginčija su CDDPP paskolomis, kuriomis pasinaudojo jos nariai, susijusią ginčijamo sprendimo dalį.

42 Toliau ieškovė ginčija teiginį, jog ginčijamas sprendimas yra visuotinio taikymo aktas. Pirma, Komisija susiejo ginčijamo sprendimo taikymo pobūdį su nagrinėjamos pagalbos rūšimi. Tačiau konkurencijos teisės ir valstybės pagalbos srityje valstybei narei skirtas sprendimas yra individualus teisės aktas. Šiuo atžvilgiu Komisijos nurodyta teismų praktika savo teiginiams pagrįsti nėra reikšminga, kiek ji susijusi su privačių asmenų teise pareikšti ieškinį dėl visuotinio taikymo ir norminio pobūdžio aktų. Taigi vertinant subjekto, kuris nėra ginčijamo akto adresatas, pareikšto ieškinio priimtinumą reikia nustatyti jo poveikį.

43 Antra, ginčijamo sprendimo priėmimo momentu įmonių, kurioms jis taikytas, skaičius buvo apibrėžtas ir galimas nustatyti. Šiuo sprendimu iš karto ir tiesiogiai padaryta turtinė žala įmonėms, ieškovės narėms, nes juo Komisija nurodė grąžinti pagalbą, kurią jos faktiškai gavo. Taigi ieškovės narių teisinė padėtis prilygintina individualios pagalbos

gavėjų, kurie atitinkamai yra analogiškoje padėtyje kaip ir tiesioginiai ginčijamo sprendimo adresatai, padėčiai.

44 Anot ieškovės, pagal bendrą pagalbos schemą, kuri pripažinta nesuderinama su bendrąja rinka, suteiktos pagalbos, kurią Komisija nurodė grąžinti, faktiniai gavėjai yra konkrečiai susiję.

45 Pagrįsdama savo prašymą ieškovė taip pat remiasi teise į teisminę apsaugą. Pripažinus šį ieškinį priimtinu, būtų galima užtikrinti visapusišką ir veiksmingą privačių asmenų teisminę apsaugą, kaip numatyta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje.

46 Ieškovė mano esanti konkrečiai susijusi su ginčijamu sprendimu EB 230 straipsnio ketvirtosios pastraipos prasme ne tik dėl to, kad jis turi poveikį jos narėms, bet ir kaip savarankiškos teisės pareikšti ieškinį turėtoja.

47 Šiuo klausimu ji visų pirma nurodo, kad ji veikė kaip derybų šalis minėto Sprendimo *Van der Kooy ir kt. prieš Komisiją* prasme. Iš tiesų ji yra įmonių ir subjektų, eksploatuojančių vietos viešąsias paslaugas Italijoje, šakinė asociacija. Jos funkcijos visų pirma apima profesinį atstovavimą ir atstovavimą jos narių interesams. Be to, ji minima keliose teisės aktų nuostatose kaip viešosios valdžios subjektų derybų partnerė. Pavyzdžiui, 1996 m. ji derėjosi su viešosios valdžios subjektais dėl konvencijos, numatančios visų bazinių sutartinių nuostatų, reglamentuojančių Italijoje vietos viešąsias paslaugas teikiančių įmonių vadovų darbo santykius, derinimą, teksto. Šioje Konvencijoje, be kita ko, numatyta arbitražo komisija darbo santykiams spręsti, kurios dalį narių skiria ieškovė.

48 Be to, ieškovė remiasi tuo, kad ji dalyvavo administracinėje procedūroje Komisijoje, ir nurodo teisinio saugumo principą.

49 Pagaliau ieškinio priimtinumui pagrįsti ji remiasi Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio h punktu ir 20 straipsniu.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

50 Remiantis EB 230 straipsnio ketvirtąja pastraipa, fizinis ar juridinis asmuo gali pateikti ieškinį dėl kitam asmeniui skirto sprendimo, tik jei šis sprendimas yra tiesiogiai ir konkrečiai su juo susijęs.

51 Taigi reikia patikrinti, ar ieškovė turi teisę pateikti ieškinį.

52 Remiantis teismų praktika, asociacijos pareikšti ieškiniai priimtini tam tikrais atvejais, būtent: kai ji atstovauja įmonių, kurios pačios turi teisę pareikšti ieškinį, interesams, arba kai ji yra individualizuojama dėl ginčijamo akto poveikio jos pačios, kaip asociacijos, interesams, visų pirma dėl to, kad aktas, kurį prašoma panaikinti, paveikė jos, kaip derybininkės, poziciją, arba kai teisės nuostata jai aiškiai pripažįsta tam tikras procesines teises (2005 m. birželio 28 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *FederDoc ir kt. prieš Komisiją*, T-170/04, Rink. p. II-2503, 49 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. minėto Sprendimo *Van de Kooy ir kt. prieš Komisiją* 21–24 punktus ir 1998 m. balandžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Greenpeace Council ir kt. prieš Komisiją*, C-321/95 P, Rink. p. I-1651, 14 ir 29 punktus).

53 Dėl pirmojo atvejo ir ieškovės argumento, jog ji atstovauja įmonėms, kurias buvo galima identifikuoti ginčijamo sprendimo priėmimo momentu, reikia priminti, kad galimybė daugiau ar mažiau tiksliai nustatyti teisės subjektų, kuriems taikomas aktas, skaičių ar net tapatybę dar nereiškia, jog šis aktas turi būti laikomas konkrečiai susijusiu su šiais subjektais, jeigu aišku, kaip yra nagrinėjamu atveju, kad jis taikomas atsižvelgiant į jame apibrėžtas objektyvias teisines ar faktines aplinkybes (2001 m. lapkričio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Antillean Rice Mills prieš Tarybą*, C-451/98, Rink. p. I-8949, 52 punktas ir 2005 m. vasario 28 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *von Pezold prieš Komisiją*, T-108/03, Rink. p. II-655, 46 punktas).

54 Toliau reikia priminti, kad iš sprendimų *Sardegna Lines* ir *Alzetta* matyti, jog pagalbos gavėjas turi būti laikomas konkrečiai susijęs su sprendimu, kuriuo nustatoma valstybės narės pareiga susigrąžinti šiam gavėjui suteiktą pagalbą.

55 Vadinasi, reikia išsiaiškinti, ar ieškovė iš tiesų atstovauja tokiems pagalbos gavėjams. Šiuo klausimu pažymėtina, kad ieškovė nei atsakydama į Pirmosios instancijos teismo raštu pateiktą klausimą, nei per posėdį nesugebėjo įrodyti, jog tarp jos narių yra nurodytos grąžinti pagalbos gavėjų. Be to, šiuo atveju aišku, kad ieškovė neatstovavo ieškovių interesams bylose T-297/02, T-300/02, T-301/02, T-309/02 ir T-189/03, nes jos pačios atstovavo savo interesams. Taigi reikia daryti išvadą, kad ieškovė nepatenka į pirmąjį 52 punkte numatytą atvejį.

56 Toliau dėl antrojo atvejo reikia konstatuoti, kad nors tiesa, jog ypatingos aplinkybės, t. y. asociacijos vaidmuo teisės akto, patenkančio į EB 230 straipsnį, priėmimo procedūroje, gali pateisinti asociacijos, kurios nariai nėra konkrečiai susiję su ginčijamu aktu, pateikto ieškinio priimtinumą, ypač kai šis aktas paveikė jos, kaip derybininkės, poziciją

(šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Van der Kooy ir kt. prieš Komisiją* 21–24 punktus ir minėtos nutarties *FederDoc ir kt. prieš Komisiją* 51 punktą), iš bylos medžiagos nematyti, kad taip yra šioje byloje.

57 Iš tiesų šioje byloje ieškovė tiesiog dalyvavo įprastai nacionaliniams teisės aktams priimti pradėtoje procedūroje kaip šalis, kurios nuomonė buvo išklausyta ir su kuria konsultuotasi. Tai, kad ji galėjo būti nacionalinės aptariamų paslaugų teikėjų vadovų kolektyvinės sutarties derybų šalis, neturi jokios reikšmės sprendžiant šį ginčą.

58 Be to, tai, kad ieškovė dalyvavo administracinėje procedūroje pagal Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio h punktą ir 20 straipsnį, neleidžia konstatuoti, kad buvo paveikta jos, kaip derybininkės, pozicija minėto Sprendimo *Van der Kooy ir kt. prieš Komisiją* prasme. Išties minėtomis nuostatomis atstovaujančiosioms asociacijoms nepripažįstamas joks specialus statusas, palyginti su bet kuria kita suinteresuota šalimi. Iš to darytina išvada, kad ieškovė nepatenka į antrąjį 52 punkte numatytą atvejį.

59 Galiausiai dėl trečiojo atvejo pažymėtina, kad nors aišku, jog pagal Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio h punktą ir 20 straipsnį suinteresuotosioms šalims suteikiamos procedūrinės teisės, vis dėlto reikia pasakyti, kad nagrinėjamu ieškiniu nesiekiama apsaugoti šių teisių. Iš tiesų buvo pradėta EB 88 straipsnio 2 dalyje numatyta procedūra, ir ieškovė pagal šią procedūrą pateikė pastabas. Tokiomis aplinkybėmis vien to, kad ji gali būti laikoma suinteresuota šalimi minėtų nuostatų prasme, negali pakakti, kad šis ieškinys būtų pripažintas priimtinu (šiuo klausimu žr. 2005 m. gruodžio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum*, C-78/03 P, Rink. p. I-10737, 37 punktą). Kita vertus, aplinkybė, kad Italijos teisės sistemoje jai pripažįstami specialūs uždaviniai ir funkcijos, negali pateisinti EB 230 straipsniu nustatytos teisių gynimo priemonių sistemos, skirtos patikėti

Bendrijos teismui institucijų teisės aktų teisėtumo kontrolę, pakeitimo (šiuo klausimu žr. minėtos nutarties *FederDoc ir kt. prieš Komisiją* 52 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

60 Iš išdėstytų argumentų matyti, kad ieškovė neįrodė, jog ji patenka į trečiąjį 52 punkte numatytą atvejį.

61 Šios išvados negali paneigti ieškovės argumentas dėl veiksmingos teisminės apsaugos reikalavimų. Pirma, Teisingumo Teismas patvirtino nusistovėjusią savo praktiką dėl EB 230 straipsnio ketvirtosios pastraipos aiškinimo 2004 m. balandžio 1 d. Sprendime *Komisija prieš Jégo-Quéré* (C-263/02 P, Rink. p. I-3425) ir Sprendime *UPA*. Antra, nors EB 230 straipsnio ketvirtojoje pastraipoje numatytos konkrečios sąsajos sąlyga turi būti aiškinama atsižvelgiant į veiksmingos teisminės apsaugos principą ir į įvairias aplinkybes, kurios gali individualizuoti ieškovę, tokiu aiškinimu negalima visiškai nepaisyti šios sąlygos (minėto Sprendimo *UPA* 44 punktas).

62 Galiausiai ieškovės argumentas, pagrįstas Sutarties dėl Konstitucijos Europai III-365 straipsnio 4 dalimi, turi būti pripažintas neveiksmingu, nes ši sutartis neįsigaliojo, maža to, ją pakeitė Europos Sąjungos sutartis ir Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo (OL C 115, 2008, p. 1).

63 Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad ieškovė negali būti laikoma konkrečiai susijusia su ginčijamu sprendimu EB 230 straipsnio ketvirtosios pastraipos prasme, ir todėl visas ieškinys turi būti atmestas kaip nepriimtinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

64 Pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi ieškovė pralaimėjo bylą, ji turi padengti išlaidas pagal Komisijos pateiktus reikalavimus.

65 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 4 dalies trečiąją pastraipą įstojusi į bylą šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (aštuntoji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį kaip nepriimtiną.

2. Priteisti iš *Confederazione Nazionale di Servizi (Confservizi)* savo ir Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

3. ***Associazione Nazionale fra gli Industriali degli Acquedotti – Anfida*** **padengia savo pačios bylinėjimosi išlaidas.**

Martins Ribeiro Šváby Papasavvas

Wahl Dittrich

Paskelbta 2009 m. birželio 11 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.